

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของครูและบุคลากร
ทางการศึกษา เพื่อคุ้มครองนักเรียนจากการกลั่นแกล้ง
**Legal Problems Regarding the Use of Powers
by Teachers and Educational Personnel to Protect
Students from Bullying**

ชนินทร์ ธนาสุนทรารัตน์*

Chanin Tanasoontrarat

ดร.ดลนภา นันทวโรไพร์**

Dr. Dolnapa Nantawaroprai

วันที่ได้รับบทความ 22 พฤษภาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 11 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับตีพิมพ์ 11 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

การศึกษาการใช้อำนาจของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อคุ้มครองนักเรียนจากการกลั่นแกล้งตามงานวิจัยนี้ มุ่งศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อคุ้มครองนักเรียนจากการกลั่นแกล้งในประเทศไทย โดยวิเคราะห์และเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจดังกล่าวในต่างประเทศและประเทศไทย พร้อมทั้งศึกษาแนวคิด ทฤษฎีทางกฎหมาย จากเอกสารวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาทางกฎหมายพร้อมเสนอมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันประเทศไทยไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อคุ้มครองนักเรียนจากการกลั่นแกล้งบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของครูและบุคลากรทางการศึกษา
เพื่อคุ้มครองนักเรียนจากการกลั่นแกล้ง
Legal Problems Regarding the Use of Powers by Teachers and
Educational Personnel to Protect Students from Bullying

ส่วนกฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตการใช้อำนาจของครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเกิดจากความหมายของ “การกลั่นแกล้ง” ที่ไม่ชัดเจนและครอบคลุมปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบการใช้อำนาจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในกรณีดังกล่าวจากข้อจำกัดการลงโทษและดุลพินิจในการลงโทษที่ไม่เหมาะสม และปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการใช้อำนาจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในกรณีดังกล่าวจากการไม่ปรากฏกระบวนการสอบสวนนักเรียนที่เป็นผู้กลั่นแกล้งก่อนการลงโทษและหลักเกณฑ์คุ้มครองนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในเบื้องต้นก่อนการลงโทษ รวมทั้งความไม่ชัดเจนในการกำกับดูแลการใช้อำนาจของครูและบุคลากรทางการศึกษาในกรณีดังกล่าวด้วยการดำเนินการทางวินัย

คำสำคัญ: ครูและบุคลากรทางการศึกษา การใช้อำนาจ พฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน

Abstract

The study sought to investigate legal barriers to the exercise of power by teachers and educational professionals to protect students from bullying. It focused on examining and comparing legal provisions governing the use of such powers in different countries, including Thailand. The study additionally explored legal concepts and theories from scholar sources to identify legal impediments and offered resolutions appropriate for the current circumstances.

The study revealed that Thailand does not currently have any specific law governing the exercise of powers by teachers and educational personnel to protect students from bullying. The existing Thai laws present several obstacles to teachers and educational personnel in exercising their powers. These obstacles arise from the unclear and inconclusive definition of “bullying,” as well as the limited penalties and inappropriate decisions regarding punishment. Additionally, there is a lack of procedures for investigating incidents involving bullying before imposing punishment, and there are no initial protective measures for bullied students before punishing the bullies. Moreover, the supervision of use of disciplinary powers by teachers and educational personnel is unclear.

Keywords: teachers and educational personnel, exercise of power, bullying behavior of students

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระปุก.คอม, ‘ลั่นเอาผิด รุ่งพี ม.5 ลงโทษรื้อน้องสุดยี้ แสบอเกรอะ รัตนน้ำชี - ครูยังอ้าง สมัครใจ
ทำเอง’ (Kapook Hilight, 20 กุมภาพันธ์ 2566) <[https://hilight.kapook.com/
view/231102](https://hilight.kapook.com/view/231102)> สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2567.

จิราวัฒน์ แซ่มชัยพร, ‘การคุ้มครองสิทธิเด็กโดยหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก ตามมาตรา 3 (1) แห่ง
อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989’ (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ 2551).

‘ไทยรัฐ, ‘นักเรียนชั้น ม.3 ตกตึกชั้น 4 แม่ติดใจเชื่อลูกถูกแก๊ง โดนเพื่อนบูลลี่เป็นประจำ’ (ไทยรัฐ
ออนไลน์, 15 กุมภาพันธ์ 2566) <[https://www.thairath.co.th/news/local/
south/2630426](https://www.thairath.co.th/news/local/south/2630426)> สืบค้นเมื่อ 28 ธันวาคม 2566.

ธานี วรภัทร์, *หลักกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก* (พิมพ์ครั้งที่ 3, วิญญูชน 2558).

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, วสันต์ เหลืองประภัสร์ และปานรัตน์ นิ่มตูลง, ‘การปรับเปลี่ยนกลไกเชิง
สถาบันเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการทำงานด้านเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น’
(รายงานผลการวิจัยเสนอต่อกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ 2553).

บรรเจิด สิงคะเนติ, *หลักกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมฝ่ายปกครอง* (พิมพ์ครั้งที่ 6, วิญญูชน 2561).

ผู้จัดการออนไลน์, ‘ครม.ทราบข้อเสนอส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีถอนข้อสงวนข้อ 22
ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก’ (MGR Online, 9 มกราคม 2567) <[https://mgronline.
com/politics/detail /9670000002345](https://mgronline.com/politics/detail /9670000002345)> สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2567.

พชรพร พงษ์อำภา, ‘อำนาจของครูในการลงโทษนักเรียนและการใช้กำลังทางกายภาพในสถาน
ศึกษา’ (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2561).

บทความทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของครูและบุคลากรทางการศึกษา
เพื่อคุ้มครองนักเรียนจากการกลั่นแกล้ง
Legal Problems Regarding the Use of Powers by Teachers and
Educational Personnel to Protect Students from Bullying

ภาณุภุชฎี พิธิษฐ์สกุลชัย, เสกสัน เครือขำ และโสรัตน์ กลับวิลลา ‘รูปแบบการลงโทษนักเรียนและ
แนวทางในการควบคุมให้เกิดการลงโทษนักเรียนที่เหมาะสมในสถานศึกษา’ (2565) 8(1)
วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล 131.

ยุวดี งามวิทย์โรจน์, ‘บทบาทของบุคลิกภาพแบบใช้อำนาจ ประสิทธิภาพการถูกลงโทษในวัยเด็ก
และสภาพของครูในการทำนายเจตคติต่อและพฤติกรรมการลงโทษทางร่างกายและจิตใจ
ในโรงเรียน’ (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2552).

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา, *คู่มือนักเรียน ครู และผู้ปกครอง โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปีการศึกษา
2564* (โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา 2564) <[https://www.triamudom.ac.th/website/
images/64/DOC/014-m-std2564.pdf](https://www.triamudom.ac.th/website/images/64/DOC/014-m-std2564.pdf)> สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2566.

โรงเรียนอัสสัมชัญ, *คู่มือผู้ปกครองและนักเรียน* (โรงเรียนอัสสัมชัญ 2560) <[https://www.
assumption.ac.th/assets/pdf/journal/handbook/handbook.pdf](https://www.assumption.ac.th/assets/pdf/journal/handbook/handbook.pdf)> สืบค้นเมื่อ
วันที่ 18 ธันวาคม 2566.

วรเจตน์ ภาคีรัตน์, *กฎหมายปกครอง ภาคทั่วไป* (นิติราษฎร์ 2554).

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, *ข้อความคิดและหลักการพื้นฐานบางประการของกฎหมายปกครอง* (พิมพ์ครั้งที่
3, วิญญูชน 2562).

สภาผู้แทนราษฎร, กระตุ้มถามที่ 042 ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนพิเศษ 120 ง วันที่ 23
กรกฎาคม 2551.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 9, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2562).

อรรวรรณ ด่านวราวิจิตร, ‘การปกป้องสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายของนักเรียนต่อการถูกลงโทษจาก
โรงเรียน’ (2566) 5(2) Lawarath Social E-Journal 91.

อนันต์ ลิขิตชนสมบัติ, ‘มาตรการการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดในคดีสิ่งแวดล้อม’ (รายงานส่วนบุคคล หลักสูตรฝึกอบรมผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 13 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม 2557).

อังกรียา ชูตินันท์, *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 5, นิติธรรม 2566).

อุทิศ สุภาพ, ‘ปรัชญาอาชญาวิทยาในการลงโทษ: การปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา’ (2560) 64(2) *ตุลพาห* 146.

ภาษาอังกฤษ

United Nations, ‘harassment’ (United Nations, no publication date) <<https://unterm.un.org/unterm2/en/view/3a4dfe2b-d34c-46bc-96d0-fbfce121be7e>> สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2567.

Dan Olweus, *Bullying at School: What We Know and What We Can Do* (Wiley-Blackwell 1993).

Simon C. Hunter, James M. E. Boyle and David Warden, ‘Perceptions and Correlates of Peer-victimization and Bullying’ (2007) 77(4) *British Journal of Educational Psychology* 797.

Supa Pengpid and Karl Peltzer, ‘Bullying and Its Associated Factors among School-Aged Adolescents in Thailand’ (2013) *Scientific World Journal* 1.

UN Committee on the Rights of the Child (CRC) ‘General comment No. 14 on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1)’ (2013) UN Doc CRC/C/GC/14 <<https://www.refworld.org/legal/general/crc/2013/en/95780>> สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2567.

UNESCO, *Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying* (UNESCO 2019) <<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000366483>> สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2567.